

Risto Joost lahendas suure dilemma

Augusti alguses Vanemuise muusikajuhi ja peadirigendi kohale astunud Risto Joost tuleb selles ametis täna esimest korda publiku ette. Kontserdimaja saalis on ka tema abikaasa Tiina, kuid mitte tütar Elly, sest tal on vanust alles aasta ja peaaegu viis kuud. Intervjuus vastab dirigent küsimustele kontserdi, oma senise tegevuse ja veidi ka tulevikuplaanide kohta.

Miks valisite Vanemuise sümfooniaorkestri ja kontserdimaja hooaja avakontserdi kavva heliloojatest just nimelt Eino Tambergi ja Ludwig van Beethoveni ning just nimelt need kolm teost?

Mõlemad on seotud muusikateatriga ja et Tambergi sünnist möödus tänavu 90 ja Beethovenil möödub 250, siis on igati paslik seda tähistada.

Otsustasin Tambergilt, keda ei mängita Eestis kuigi palju, kavassee võtta lavastatud stseenidena parimaid palu – ansamblid, koorid ja sooloonumbrid – tema ooperist «Cyrano de Bergerac». Väga sobilik on nende ees avamänguks tema «Avafanfaarid».

Kontserdi teine osa on Beethoveni 9. sümfoonia, mida Eestis samuti väga tihti ei mängita. Ma arvan, et enamus publikust ei tea kolme esimest osa sellest sümfooniast, pigem on teada kulminatsioonihetk «Ood rõõmule», mille viisi võivad väga paljud peast ümiseda.

Miks esitatakse seda sümfooniast harva?

9. sümfoonia vajab väga head suurt koori. Kontserdil kuuluvad selle koosseisu Tartu ülikooli kammerkoor, Tartu noortekoor ja Vanemuise ooperikoor, nii et laval on üle saja laulja. Koor on suurem kui orkester.

See on vaimustav, mis koosluse need kolm moodustavad, see on täiesti arvestatav oratooriumikoor, millega on võimalik esitada kõiki suurteoseid. Ma loodan sellest koostööst väga palju. Eestis kuuleb suuri oratooriume päris harva, loodetavasti saame seda muuta ja hooajal vähemalt ühe esitada.

Juunis saite 40-aastaseks. Mitu aastat sellest olete dirigendina orkestrite või kooride ette astunud?

Alustasin 18-aastaselt ja lõin 19-aastaselt oma koori Voces Musicales, samal ajal hakkasin tööle ka väiksemate instrumentaalkoosseisudega. Muusikateatri kogemust on 15 aastat, milles on kõike alates kammermuusikast kuni suurte

tartupostimees.ee
04.09.2020 00:00
Raimu Hanson
ajakirjanik
19000

Teater Vanemuine
Arvo Volmer
Kristiina Alliksaar
Risto Joost

ooperiteni, ballettideni ja muusikalideni välja – eelkõige Estonias, aga ma olin ka Birgitta festivali kunstiline juht ja tõime välja lisaks ooperitele ka lavastatud oratooriume.

Milliste muusikateatri suurvormide lavaletoomisel olete viimastel aastatel muusikajuhina osalenud?

Neid on olnud erinevaid. Páris viimastest asjadest on olnud Birgitta festivalil Puccini «Boheem», mis oli koostöö Lucca Giglio teatriga Itaaliast, ja «Tosca» koos English Touring Operaga. Rahvusooperis tõin välja «Figaro pulma», Leipzigris «Carmeni», lisaks neile balletid ja muudki. Rahvusooperis olen olnud aastast 2007 ja olen saanud kogemusi erinevatel tasanditel.

Tean väga hästi, millega on Paul Mägi Vanemuises silma paistnud, ja teatrijuhi pakkumine oli mulle emotsionaalselt ebamugav.

Millal ja kuidas võtsite vastu Vanemuise juhi Kristiina Alliksaare ettepaneku asuda selle teatri muusikajuhi ja peadirigendi ametisse?

Ettepanek tuli veebruari teises pooles väga järsku ja ma pidin tegema kiiresti otsuse.

Tean väga hästi, millega on Paul Mägi Vanemuises silma paistnud, ja teatrijuhi pakkumine oli mulle emotsionaalselt ebamugav, sest Paul Mägi on mu pedagoog ja ta on mulle suur eeskuju. Alustasime temaga koostööd Eesti muusika- ja teatriakadeemias, kui aga läksin Stockholmi edasi õppima, käis ta seal tihti külalisprofessorina.

Tunnen suurt lugupidamist maestro Mägi vastu. Olin veebruaris suure dilemma ees: ühest küljest ma tean, mis tööd ta on teinud kümne aasta jooksul Vanemuises, aga teisest küljest, kui tuleb selline pakkumine, on raske ära öelda.

Vanemuise muusikajuhi ja peadirigendina asusite ametisse 1. augustil. Mida saate endale alles jätta senisest teisest tegevusest?

Praegu on mu fookus ooperil. Jätkan tööd rahvusooperis mõõduka koormusega, ja loomulikult on väljaspool Eestit külalisdirigeerimisi, aga see maailm on praegu koroona tõttu heitlik. Näiteks 30. augustil oleksin pidanud olema Amsterdams Concertgebouws Mozarti galal, aga see jäi ära, samuti jäi ära Beethoveni «Fidelio» Trondheimis.

Kui palju segab Vanemuises teie loomingulisi plaane koroonaviirus? Küllap on nii, et säravaid ja suure honorariga välismaiseid soliste Tartu publik sel hooajal ei kuule ega näe?

Jah, aga siin ei ole ainult honoraris küsimus. Selge see, et eelarve on kärbitud, ja sellega peab arvestama, aga koroonaviirus tekitab teisigi probleeme. See annab aga praegu ka võimaluse Eesti muusikateatrile ja kodumaisele laulukoolkonnale pead tõsta kõige paremas mõttes.

Meil on rahvusooperi loomingujuhhi Arvo Volmeriga kokkulepe, et me üritame igal võimalikul moel soodustada Eesti lauljate liikumist kahe teatri vahel, ning mõlemast majast käivad läbi ka need lauljad, kes ei ole püsikoosseisus. Tahame publikule tutvustada järgmise põlvkonna noori ooperilauljaid ja anda neile laval kogemusi, et Eesti laulukultuur oleks jätkusuutlik.

Intervjuu ilmub reedel. Näitlejate ansambel Hampelmann esitas 1980. aastatel menukalt laulu «Reedene rõõm». Selles on juttu kellestki, kes läheb reedel vanni töönädala mustust ja tuska maha pesema ning puhtusest ja värskusest inspireerituna hakkab rõõmsat, kirge ja joovastust tulvil laulu looma. Mis on teie reedene rõõm?

Muusikule seostub reede laias laastus nädala kulminatsiooniga. Reede liidab kõik emotsioonid ja ei saa salata, see vajab ka õhtul pingemaandamist ja lõõgastust.

Mida teete sel nädalavahetusel?

Rahvusooperis on saanud traditsiooniks korraldada publikule teatrilaata, kus tutvustatakse uusi lavastusi, kus inimesed saavad vabas õhus kuulata muusikat ja nautida muud teatriga seonduvat. Selline üritus leiab aset laupäeval kell 12.

Tartusse tulen tagasi pühapäeval, kus Pärdi päevadega seoses leiab aset väga huvitav kontsert Pauluse kirikus. Soovitan soojalt kõigile. Kavas on Eesti filharmoonia kammerkoori ja Tallinna kammerorkestri esituses Arvo Pärdi «Vater unser» ja «Cecilia, vergine romana». Ja ka Tõnu Kõrvitsa suurteos «Sei la luce e il mattino», mille me tellisime temalt aasta tagasi. See on nüüd plaadistatud, plaat tuleb välja oktoobri alguses.

Nii et sellel nädalavahetusel on mul vaja sõita Tallinna ja Tartu vahel.

Bariton laulab kui poiss

Risto Joost vastas küsimustele tavalise mehehäälega, mis kuulub baritonide hulka. Muusikamaailmas on ta aga lisaks dirigeerimisele tuntud kui kontratenor. Kuidas on olnud võimalik säilitada pärast häälemurret kõrge poisihääl ja laulda sellega, kui on tarvis?

Midagi eriskummalist sellise häälega laulmises Risto Joosti sõnul ei ole, kuigi selles on teatud füüsilised iseärasused, mis toimivad natuke teistmoodi kui näiteks tenori, baritoni või bassi puhul.

«Kontratenor on lähedane metsosopranile,» lisas ta. «Mina olen oma aktiivse laulmise küll lõpetanud, siin-seal teen nii-öelda üks silm kinni peibutusesinemisi.»

Viimati oli muusikahuvilistel võimalik kuulata Risto Joosti kontratenorina laulmas pühapäeval Tallinnas Rootsi-Mihkli kirikus tema lauluõpilase Martin Karu heategevuskontserdil. «Põhiraskus oli ikkagi temal, ma laulsin duette,» lisas Joost. Raimu Hanson